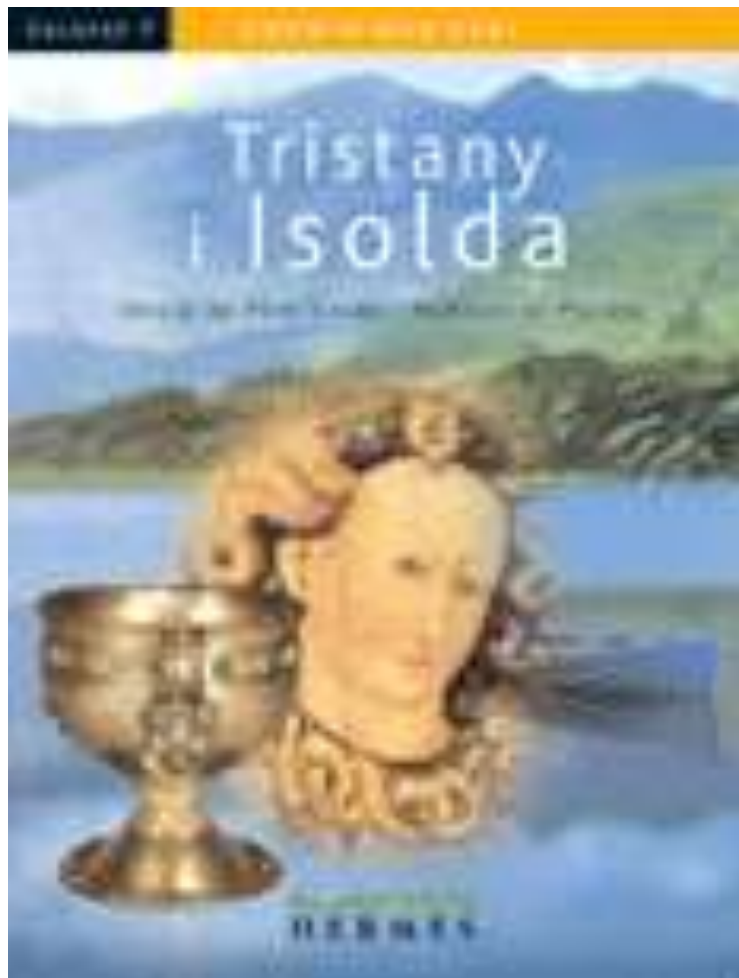

En català llegim i parlem

Iniciació a la lectura i la conversa en català

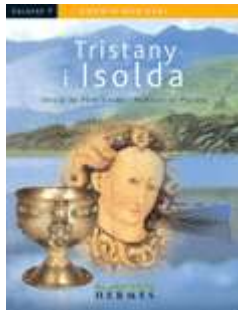
Preguntes de comprensió lectora

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià

Aquest document s'ha adaptat a la nova ortografia de l'IEC (desembre 2017)

TRISTANY I ISOLDA, versió de Pere Danès i Montserrat Morera

La història de Tristany i Isolda és una llegenda medieval, possiblement d'origen cèltic, escrita en francès al segle XII, que narra una tràgica història d'amor protagonitzada per Tristany, nebot del rei Marc de Cornualla, i Isolda, la futura esposa del rei.

1. La infantesa de Tristany

1. Completa les frases següents:

RIVALÈN

BLANCAFLOR

REI MARC

TRISTANY

- Blancaflor era la _____ del rei Marc de Cornualla.
- Rivalèn i el rei Marc eren _____.
- El rei Marc era l'_____ de Tristany.
- Tristany era _____ del rei Marc.
- Rivalèn, el _____ de Tristany, va morir quan Blancaflor encara estava embarassada.
- Blancaflor, la _____ de Tristany, va morir després de donar a llum al seu nen. Per tant, Tristany va quedar _____ només néixer.

2. Completa:

Blancafort va posar el nom de Tristany al seu fill perquè_____.

3. Completa les següents frases utilitzant aquestes paraules:

Tristany trist tristesa tristament

- _____ es va quedar orfe.

- b) Va néixer enmig de la _____.
- c) Ho va dir _____.
- d) Tot era molt _____.

4. Imagina't que en lloc de néixer enmig de la tristesa hagués nascut enmig de l'alegria. Com completaries aquestes frases?

- a) Va néixer enmig de l' _____.
- b) Ho va dir _____.
- c) Tot era molt _____.
- d) Li va posar el nom d' _____.

(*) I si fos enmig de la bogeria...? Juguem a fer derivats.

(*) Com ens diem i per quin motiu. Parlem-ne.

5. Com era Tristany als quinze anys?

6. Relaciona amb fletxes:

a) Marc	1) duc
b) Rivalèn	2) mestre de Tristany
c) Morgan	3) rei de Cornualla
d) Gorvenal	4) sobirà de Leonís
e) Tristany	5) home de confiança de la reina
f) Rohalt	6) cavaller

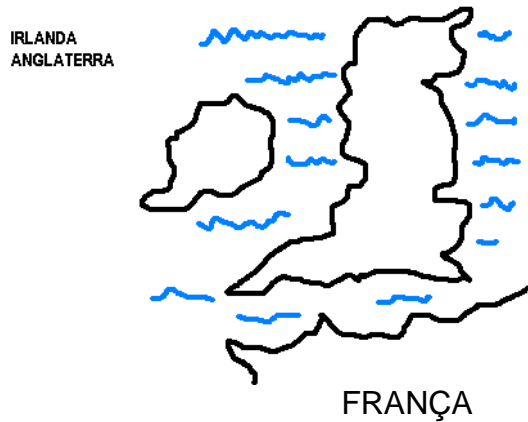
7. Què vol dir que el rei Marc, en agraïment, va donar a Rivalèn la seva germana Blancaflor en matrimoni? Existeixen aquests tipus de matrimonis en l'actualitat?

8. Què va fer Tristany per venjar la mort del seu pare?

2. Morholt d'Irlanda

1. Cornualla era un país, situat al sud-oest d'Anglaterra, que va perdre la guerra contra Irlanda. Com a tribut, cada cinc anys, Cornualla havia d'entregar noies de famílies nobles a Gormó, el poderós rei d'Irlanda.

Estàs ben situat/ada? On situaries Cornualla?

2. Què és un **tribut**? Actualment, nosaltres paguem tributs? Com els anomenem?

3. Com podia Cornualla lliurar-se de pagar aquest tribut?

- a) que s'ajornés el termini de pagament.
- b) que un noble lluités contra Morholt i el vencés.
- c) que una noia es casés amb Morholt, cunyat de Gormó, rei d'Irlanda.

4. Qui va presenciar el combat entre Morholt i Tristany?

5. Com es deia la filla del rei d'Irlanda? Per què?

3. El quariment en terres estrangeres

1. És sabut que els cavallers ferits en combat necessitaven temps per guarir-se.

- a) Com va ferir Morholt a Tristany?
- b) Com era la nafra de Tristany?
- c) Qui va curar la ferida de Tristany?
- d) Tristany va mentir per no ser reconegut. Per què?
- e) Com és que es van creure que Tristany fos un joglar?

4. El cabell d'or

1. Gormó, el rei d'Irlanda, a canvi de què prometia la mà de la seva filla Isolda?

2.

a) Sabries distingir una espasa d'una llança? Aquesta fotografia és d'una _____.

b) Què va utilitzar Tristany per lluitar contra el drac?

c) Què va utilitzar el drac per arrencar l'escut del braç de Tristany?

3. Qui era Aguinguerran el Roig?

4. Com va saber Isolda qui realment havia matat el drac?

5. Però Isolda, finalment, va descobrir qui era realment Tristany. Com?

6. Isolda es va sentir menyspreada per Tristany. Per què?

5. El filtre amorós

1. Un **filtre amorós** és una beguda màgica que fa que aquell qui la beu s'enamori.

Si poguessis inventar-te un **filtre**, per a què seria? (*) Parlem-ne.

2. Brangiana era la _____ donzella d'Isolda.

Què és la **fidelitat**? (*) Parlem de la fidelitat entre les persones.

6. El pi gegant

1. En què consistí l'engany de la fidel Brangiana?

2. Els barons eren **dolents**. Escriu dos o tres sinònims de *dolent*.

3. El rei Marc, enfilat a l'enorme pi, va escoltar una conversa entre Tristany i Isolda.

Estava _____. Se sentia _____ per haver-se deixat enganyar.

Va creure que la seva esposa i Tristany eren _____.

7. La trampa de la farina

1. Què va delatar Tristany i Isolda?

2. Qui va idear la trampa de la farina?

3. El rei Marc es va enfurir. *Enfurir* significa: esdevenir **furiós**, tenir **fúria**.
Què significa la paraula en cursiva de cada frase?

- a) Forcí va *empolsegar* amb farina el terra del dormitori.
- b) Després van *encadenar* Tristany.
- c) Tristany es va *agenollar* als seus peus.
- d) Tristany i la reina estaven *empresonats*.

8. El bosc de Morois

1. Cavalcant pel bosc de Morois, Tristany i Isolda van trobar una ermita. Qui hi vivia? A què es dedicava?

2. El rei Marc va descobrir els amants en una cabana, dormint junts. Realment, però, ell que en va pensar? Com va demostrar el seu perdó?

3. Quant temps van passar al bosc de Morois?

4. Escribeu paraules derivades dels substantius següents:

- a) arc: _____
- b) pesca: _____
- c) ermita: _____
- d) pecat: _____
- e) culpa: _____
- f) amor: _____

9. Un jurament ambigu

1. Fra Ogrí, el savi ermità, va proposar als amants que escrivissin una carta al rei Marc. Ells van acceptar i van escriure-la. Intenta escriure aquesta carta seguint les instruccions que els va donar fra Ogrí (imagina la carta que li van escriure ells).

2. Quin jurament va fer Isolda al rei Marc per demostrar la seva innocència?

10. Isolda la de les Blanques Mans

1. Isolda la dels Cabells d'Or, Isolda la de les Blanques Mans... Com creus que et diries tu si fossis una *Isolda*? (*) I quin nom us posaríeu els uns als altres? Parlem-ne.

2. Qui era i d'on era Isolda la de les Blanques Mans?

3. Un cop casats, Tristany ni tan sols va besar la seva esposa. Es va inventar una promesa perquè Isolda la de les Blanques Mans no s'enfadés. Quina promesa era?

4. En aquella època aquestes promeses o vots cavallerescos eren molt freqüents. Consistien en una declaració del cavaller abstenint-se a fer alguna cosa fins a haver-ne realitzada una altra o fins a haver passat un temps.

Per exemple:

Un cavaller polonès va fer el vot de no menjar assegut fins que no hagués lluitat amb els infidels.

Filipa de Noo, una reina anglesa embarassada de tres mesos, va assegurar que no pariria fins que els seus exèrcits no haguessin guanyat la Guerra dels Cent Anys que enfrontà anglesos i francesos.

Inventem-nos algun vot aplicable a la nostra vida actual. Comentem-lo.

11. La mort

1. On i com va morir Tristany?

2. Quin va ser el seu darrer desig abans de morir?

3. Qui tenia més dret a plorar la mort de Tristany, segons el teu parer?

4. Quines van ser les darreres paraules de la reina Isolda?

5. T'agrada el final d'aquesta història? Per què?

6. Creus que es pot morir d'amor / per amor?

A partir de la pàgina 99 del llibre hi ha més propostes per a la comprensió lectora a l'apartat *I tu, com ho veus?*

PARLEM:

De l'amor, del matrimoni, de la fidelitat, de la venjança, de l'amistat.

Punts comuns entre la llegenda de Tristany i Isolda i la llegenda de sant Jordi.

ESCOLTEM:

Tristany i Isolda, de Richard Wagner

Lèxic

sobirà	fortor	torbat	proscrit
cavaller	a la deriva	lleialtat	sigil·losament
cort	joglar	seguici	crepitar
corn de caça	compadir-se	tapís	colpir
especejar	fetiller	delatar	ambigua
noble	empresa	perversa	commogut
descavalcar	bram	frondós	emissari
ermini	escurçó	desterrada	pavelló
tribut	desembeinar	alba	cítara
capcot	fulminants	clemència	bol
adversari	extenuat	penya-segat	reliquia
empal·lideix	ungüent	rivet	milla
incrustar	reconciliació	leprós	escuder
nafra	filtre amorós	matraca	toca

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE BADALONA I SANT ADRIÀ

Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a.
08912 **Badalona**
Tel. 93 398 46 30
badalona@cpnl.cat

Pl. de Guillermo Vidaña, s/n (Polidor)
08930 **Sant Adrià de Besòs**
Tel. 93 381 20 05
santadria@cpnl.cat

www.cpnl.cat/badalona

www.cpnl.cat/santadria

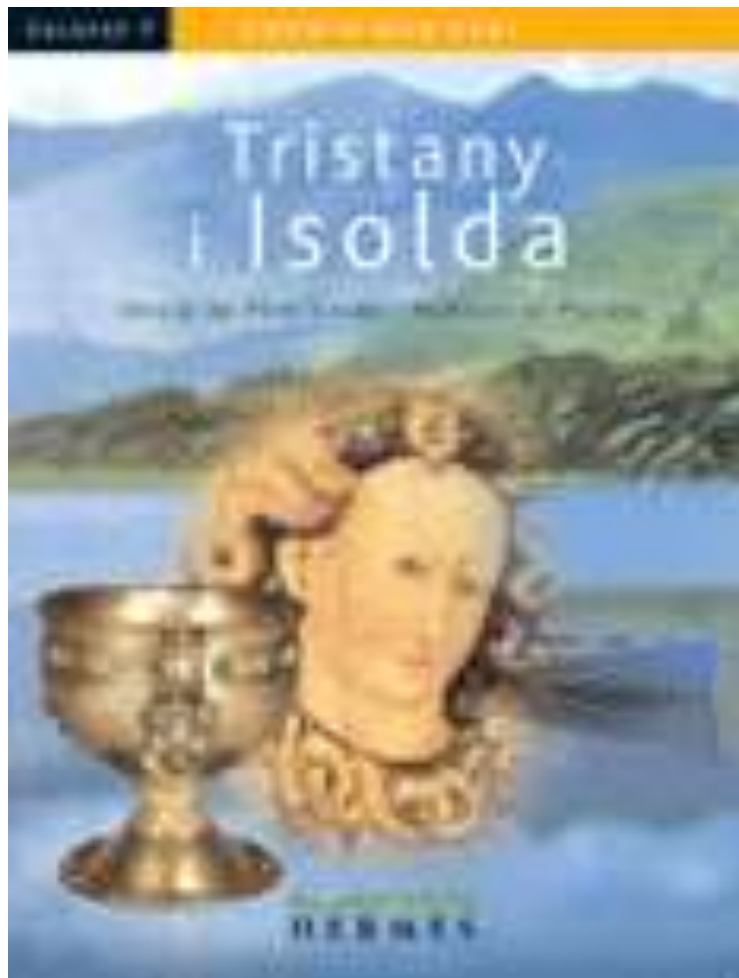
<http://blocs.cpnl.cat/llegimiparlem>

CNLBadalonaSantAdria

En català llegim i parlem

Iniciació a la lectura i la conversa en català

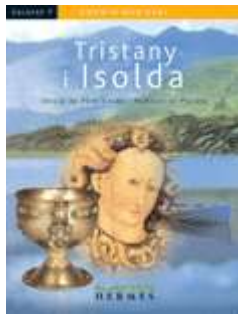
Respostes a les preguntes de comprensió lectora

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant
Adrià

Centre de Normalització Lingüística de Badalona i Sant Adrià
SLC Badalona – Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a. – tel. 93 398 46 30 – badalona@cpnl.cat
SLC Sant Adrià – Pl. de Guillermo Vidaña, s/n (Edifici Polidor) – tel. 93 381 20 05- santadria@cpnl.cat
2007

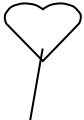
TRISTANY I ISOLDA, versió de Pere Danès i Montserrat Morera

La història de Tristany i Isolda és una llegenda medieval, possiblement d'origen cèltic, escrita en francès al segle XII, que narra una tràgica història d'amor protagonitzada per Tristany, nebot del rei Marc de Cornualla, i Isolda, la futura esposa del rei.

1. La infantesa de Tristany

1. Completa les frases següents:

RIVALÈN BLANCAFLOR _____ REI MARC

TRISTANY

- a) Blancaflor era la GERMANA del rei Marc de Cornualla.
 - b) Rivalèn i el rei Marc eren CUNYATS.
 - c) El rei Marc era l'ONCLE de Tristany.
 - d) Tristany era NEBOT del rei Marc.
 - e) Rivalèn, el PARE de Tristany, va morir quan Blancaflor encara estava embarassada.
 - f) Blancaflor, la MARE de Tristany, va morir després de donar a llum al seu nen.
- Per tant, Tristany va quedar ORFE només néixer.

2. Completa:

Blancafort va posar el nom de Tristany al seu fill perquè **VA NÉIXER ENMIG DE LA TRISTESA.**

3. Completa les següents frases utilitzant aquestes paraules:

Tristany trist tristesa tristament

- a) TRISTANY es va quedar orfe.
- b) Va néixer enmig de la**TRISTESA**
- c) Ho va dir.....**TRISTAMENT**.
- d) Tot era molt....**TRIST**.

4. Imagina't que en lloc de néixer enmig de la tristesa, hagués nascut enmig de l'alegria. Com completaries aquestes frases?

Va néixer enmig de L'ALEGRIA

Ho va dir ALEGREMENT

Tot era molt **_ALEGRE**
Li va posar el nom d' **_ALEGRANY**

- (*) I si fos enmig de la bogeria...? Juguem a fer derivats.
(*) Com ens diem i per quin motiu. Parlem-ne.

5. Com era Tristany als quinze anys? ERA UN NOI BELL, MOLT VALENT I DE BON CARÀCTER

6. Relaciona amb fletxes:

a) Marc	1) duc
b) Rivalèn	2) mestre de Tristany
c) Morgan	3) rei de Cornualla
d) Gorvenal	4) sobirà de Leonís
e) Tristany	5) home de confiança de la reina
f) Rohalt	6) cavaller

A-3, B-4, C-1, D-2, E-6, F-5

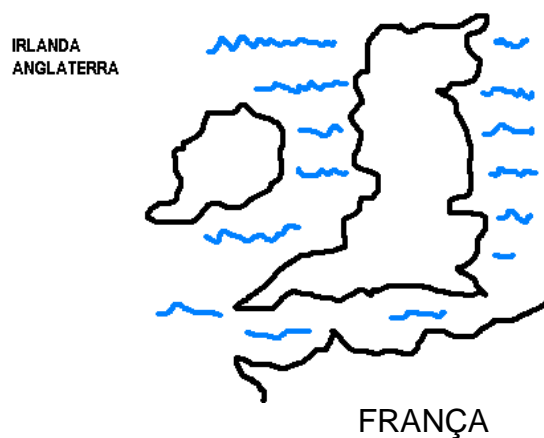
7. Què vol dir que el rei Marc, en agraïment, va donar a Rivalèn la seva germana Blancaflor en matrimoni? Existeixen aquests tipus de matrimonis en l'actualitat?

8. Què va fer Tristany per venjar la mort del seu pare? ARMAR-SE CAVALLER I TORNAR A LEONÍS PER COMBATRE CONTRA EL DUC MORGAN.

2. Morholt d'Irlanda

1. Cornualla era un país, situat al sud-oest d'Anglaterra, que va perdre la guerra contra Irlanda. Com a tribut, cada cinc anys, Cornualla havia d'entregar noies de famílies nobles a Gormó, el poderós rei d'Irlanda.

Estàs ben situat/ada? On situaries Cornualla?

2. Què és un tribut? Actualment, nosaltres paguem tributs? Com els anomenem?

UN IMPOST, UNA OBLIGACIÓ QUE S'HA DE COMPLIR...

3. Com podia Cornualla lliurar-se de pagar aquest tribut? **B**

- a) que s'ajornés el termini de pagament.
- b) que un noble lluités contra Morholt i el vencés.**
- c) que una noia es casés amb Morholt, cunyat de Gormó, rei d'Irlanda.

4. Qui va presenciar el combat entre Morholt i Tristany? **NINGÚ. NO HI VA HAVER TESTIMONIS**

5. Com es deia la filla del rei d'Irlanda? Per què? **ISOLDA LA DELS CABELLS D'OR. PERQUÈ ERA MOLT ROSSA.**

3. El guariment en terres estrangeres

1. És sabut que els cavallers ferits en combat necessitaven temps per guarir-se.
 - a) Com va ferir Morholt a Tristany? **AMB LA PUNTA DE LA SEVA ARMA ENVERINADA**
 - b) Com era la nafra de Tristany? **GRAN, NEGRA I DESPRENIA UNA FORTOR DESAGRADABLE**
 - c) Qui va curar la ferida de Tristany? **ISOLDA LA DELS CABELLS D'OR**
 - d) Tristany va mentir per no ser reconegut. Per què? **PERQUÈ HAVIA MORT L'ONCLE D'ISOLDA**
 - e) Com és que es van creure que Tristany fos un joglar? **PERQUÈ TOCAVA L'ARPA I CANTAVA**

4. El cabell d'or

1. Gormó, el rei d'Irlanda, a canvi de què prometia la mà de la seva filla Isolda? **ISOLDA I LA MEITAT DEL SEU REGNE AL CAVALLER QUE FOS CAPAÇ DE MATAR EL DRAC**
2. a) Sabries distingir una espasa d'una llança? Aquesta fotografia és d'una. **ESPASA**

- b) Què va utilitzar Tristany per lluitar contra el drac? **ESPASA I LLANÇA**
 - c) Què va utilitzar el drac per arrencar l'escut del braç d'en Tristany? **LES URPEES**
3. Qui era Aguinguerran el Roig? **UN NOBLE DE LA CORT DEL REI GORMÓ**

4. Com va saber Isolda qui realment havia matat el drac? **PER LA LLENGUA TALLADA**

5. Però Isolda, finalment, va descobrir qui era realment Tristany. Com? **PERQUÈ EL TROSSET D'ACER QUE FALTAVA A L'ESPASA DE TRISTANY ERA EL QUE HAVIA TROBAT AL CRANI DEL SEU ONCLE**

6. Isolda es va sentir menyspreada per Tristany. Per què? **PERQUÈ LI HAVIA DIT MENTIDES**

5. El filtre amorós

1. Un **filtre amorós** és una beguda màgica que fa que aquell qui la beu s'enamori.

Si poguessis inventar-te un **filtre**, per a què seria? (*) Parlem-ne.

2. Brangiana era la **_FIDEL_** donzella d'Isolda.

Què és la **fidelitat**? (*) Parlem de la fidelitat entre les persones.

6. El pi gegant

1. En què consistí l'engany de la fidel Brangiana? **VA OCUPAR EL LLOC D'ISOLDA AL LLIT MATRIMONIAL PERQUÈ NO DESCOBRÍS QUE ISOLDA NO ERA VERGE**

2. Els barons eren **dolents**. Escribeu dos o tres sinònims de *dolent*. **MALVAT, PERVERS, MALIGNÉ...**

3. El rei Marc, enfilat a l'enorme pi, va escoltar una conversa entre Tristany i Isolda.

Estava **_FURIÓS_**. Se sentia **_ADOLORIT_** per haver-se deixat enganyar.

Va creure que la seva esposa i Tristany eren **_INNOCENTS_**.

7. La trampa de la farina

1. Què va delatar Tristany i Isolda? **LA SANG**

2. Qui va idear la trampa de la farina? **EL NAN FORCÍ**

3. El rei Marc es va enfurir. *Enfurar* significa esdevenir **furiós**, tenir **fúria**. Què significa la paraula en cursiva de cada frase?

- Forcí va *empolsegar* amb farina el terra del dormitori. **COBRIR DE POLS**
- Després van *encadenar* Tristany. **LLIGAR AMB CADENES**
- Tristany es va *agenollar* als seus peus. **POSAR DE GENOLLS**
- Tristany i la reina estaven *empresonats*. **FICATS/TANCATS A LA PRESÓ**

8. El bosc de Morois

1. Cavalcant pel bosc de Morois, Tristany i Isolda van trobar una ermita. Qui hi vivia? A què es dedicava? **FRA OGRÍ, ERMITÀ. ES DEDICAVA A RESAR**
2. El rei Marc va descobrir els amants en una cabana, dormint junts. Realment, però, ell què en va pensar? Com va demostrar el seu perdó? **QUE ELS SEPARAVA L'ESPASA. NO MATANT-LOS, CANVIANT ANELL I ESPASA**
3. Quant temps van passar al bosc de Morois? **MÉS DE DOS ANYS**
4. Escriu paraules derivades dels substantius següents:
 - a) arc: **_ARQUER_**
 - b) pesca: **_PESCADOR_**
 - c) ermita: **_ERMITÀ_**
 - d) pecat: **_PECADOR_**
 - e) culpa: **_CULPABLE_**
 - f) amor: **_ENAMORAT_**

9. Un jurament ambigu

1. Fra Ogrí, el savi ermità, va proposar als amants que escrivissin una carta al rei Marc. Ells van acceptar i van escriure-la. Intenta escriure aquesta carta seguint les instruccions que els va donar fra Ogrí (imagina la carta que li van escriure ells) Comenteu-les oralment.

2. Quin jurament va fer Isolda al rei Marc per demostrar la seva innocència? **UN JURAMENT AMBIGU: NOMÉS DOS HOMES L'HAVIEN TINGUDA ENTRE ELS SEUS BRAÇOS.**

10. Isolda la de les Blanques Mans

1. Isolda la dels Cabells d'Or, Isolda la de les Blanques Mans... Com creus que et diries tu si fossis una *Isolda*? (*) I quin nom us posaríeu els uns als altres? **Parlem-ne.**

2. Qui era i d'on era Isolda la de les Blanques Mans? **DE BRETANYA. TEIXIA MOLT BÉ.**

3. Un cop casats, Tristany ni tan sols va besar la seva esposa. Es va inventar una història perquè Isolda de les Blanques Mans no s'enfadés. Quina promesa era? **QUE HAVIA MORT UN DRAC I FET UNA PROMESA A DÉU: QUAN ES CASÉS NO TOCARIA NI BESARIA LA SEVA ESPOSA DURANT EL PRIMER ANY.**

4. En aquella època aquestes promeses o vots cavallerescos eren molt freqüents. Consistien en una declaració del cavaller abstenint-se a fer alguna cosa fins a haver-ne realitzada una altra o fins a haver passat un temps.

Per exemple:

Un cavaller polonès va fer el vot de no menjar assegut fins que no hagués lluitat amb els infidels.

Filipa de Noo, una reina anglesa embarassada de tres mesos, va assegurar que no pariria fins que els seus exèrcits no haguessin guanyat la Guerra dels Cent Anys que enfrontà anglesos i francesos.

Inventem-nos algun vot aplicable a la nostra vida actual. Comentem-lo.

11. La mort

1. On i com va morir Tristany? **A BRETANYA, FERIT AMB UNA ESPASA ENVERINADA**

2. Quin va ser el seu darrer desig abans de morir? **TORNAR A VEURE ISOLDA**

3. Qui tenia més dret a plorar la mort de Tristany, **segons el teu parer?**

4. Quines van ser les darreres paraules de la reina Isolda? **"NI TU SENSE MI, NI JO SENSE TU"**

5. T'agrada el final d'aquesta història? Per què?

6. Creus que es pot morir d'amor / per amor?

A partir de la pàgina 99 del llibre hi ha més propostes per a la comprensió lectora a l'apartat *I tu, com ho veus?*

PARLEM:

De l'amor, del matrimoni, de la fidelitat, de la venjança, de l'amistat.

Punts comuns entre la llegenda de Tristany i Isolda i la llegenda de sant Jordi.

ESCOLTEM:

Tristany i Isolda, de Richard Wagner

Lèxic

sobirà	fortor	torbat	proscrit
cavaller	a la deriva	lleialtat	sigil·losament
cort	joglar	seguici	crepitar
corn de caça	compadir-se	tapís	colpir
especejar	fetiller	delatar	ambigua
noble	empresa	perversa	commogut
descavalcar	bram	frondós	emissari
ermini	escurçó	desterrada	pavelló
tribut	desembeinar	alba	cítara
capcot	fulminants	clemència	bol
adversari	extenuat	penya-segat	relíquia
empal·lideix	ungüent	rivet	milla
incrustar	reconciliació	leprós	escuder
nafra	filtre amorós	matraca	toca

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA DE BADALONA I SANT ADRIÀ

Av. d'Alfons XIII, 14-16, entl. 1a.
08912 **Badalona**
Tel. 93 398 46 30
badalona@cpnl.cat

Pl. de Guillermo Vidaña, s/n (Polidor)
08930 **Sant Adrià de Besòs**
Tel. 93 381 20 05
santadria@cpnl.cat

www.cpnl.cat/badalona

www.cpnl.cat/santadria

<http://blocs.cpnl.cat/llegimiparlem>

CNLBadalonaSantAdria